

Cây Mai trước Tết Con Chuột

NV, 15.1.08

Ông T., cán bộ phường, kiêm ông chủ "đỏ" của mấy cơ sở cho thuê dàn giáo xây dựng, bực bội ra mặt khi thấy cây mai bạc triệu ông gởi trong công viên Tân Phước chưa gì đã tươm nụ, nở bông. Người nhân viên đang tưới cây quay sang nói. "Chịu thôi, tôi chỉ chịu trách nhiệm tưới, còn chuyện mai ra hoa lúc nào thì là chuyện của trời đất." Mai ở công viên này là mai gởi, nói theo nghĩa khác là chủ mai đi thuê một chỗ trọ cho mai có nắng có gió có người tưới nước. Không phải như những nhà vườn ở Thủ Đức làm dịch vụ trọn gói, trong đó cái gói "thầu" bảo đảm mai ra bông đúng ba ngày Tết có giá rất đậm, đại gia cỡ bự mới kham nổi. Và tất nhiên chỉ những tay trồng mai chuyên nghiệp mới dám bảo đảm.

Còn hơn hai mươi ngày nữa mới đến Tết, chúng tôi đi một vòng bên ghe miệt Bình Đông để coi mai Lục Tỉnh lên. Giữa cảnh bê bộn của kinh Bến Nghé đang lốt đá làm bờ kè. Không biết bao giờ dòng kinh thú vị trở lại trong xanh, không mong gì cái đại lộ được quảng cáo là quan trọng nhất cho tuyến giao thông Đông-Tây này sẽ hoàn thành trong năm con chuột.

Mai trồng ở miệt lục tỉnh bắt đầu lên. Ở vài điểm bán mai lưa thưa bên bờ sông, le hoe vài người khách rảnh rang đi coi mai sớm, dân chủ ghe bán mai thì tụ nhau lại, bày bìa Saigon nhậu ngay bên bờ kinh cho đã thèm. Một người có tuổi, lom khom xét nét từng gốc mai nói. "Tôi có cái thú năm nào cũng ra đây sớm để coi mai Lục Tỉnh, mà đoán vận hạn năm mới." Một tay chạy ba gác tò mò hỏi. "Ông đoán, là đoán cho quốc gia đại sự hay cho riêng cá nhân." Ông già có vẻ "tiên tri" này nói. "Ày, cá nhân tôi hết thời lâu rồi. Còn chuyện bàn dân thiên hạ sang năm sẽ lao đao đây. Các ông để ý một chút sẽ thấy năm nay có một chữ sập làm chủ mọi chuyện, nào là sập cầu, sập núi, sập cần cầu, sập nhà... sang năm chữ sập cũng sẽ trầm trọng hơn. Lý do là mai cứ nhè năm con heo mà nở, một dấu hiệu nổi kết những điềm xấu qua đến năm con chuột."

Dân Saigon thường có thói quen là rủ nhau chạy ra miệt Thủ Đức để coi mai. Có người hỏi là mai chưa đến ngày lật lá thì coi làm gì cho mắc công. Nói như vậy là không hiểu dân "ghiền" mai mà túi tiền hạn chế. Trước tết, đi coi mai để tự mình đo lường mức giá thị trường của cây mai Tết. Nếu năm nào trời lạnh, mưa trề, bề bờ bao, triều cường... mai khỏi cần lật lá cũng tươm nụ thì vớt ngay về một hai cây còn "cứng đầu" trước "thiên tai và dịch họa" mà thủ chơi Tết. Còn nếu trời nắng ráo, mưa tạnh gió hòa thì khỏi lo, cứ chờ cho đến trước giờ giao thừa cũng có thể hốt được một cây mai giá bèo mà ưng ý.

Nói như vậy để thấy dân trồng mai ở Thủ Đức kiếm tiền cực đến mức nào. Đất ở miệt này là đất vàng nên nhiều nhà vườn bán quách, chấm dứt nghề trồng mai cha truyền con nối, chấm dứt ba cái chuyện truyền thống bá láp về làng Mai. Bán đất đi học chơi chứng khoán, hoặc đầu tư mở quán bia ôm, mát xa, hót tóc máy lạnh, bi da độ coi vậy mà đỡ cực hơn. Sống chết với cây mai sao được, khi dân vùng này qua hàng chục năm trời không làm sao dứt được vắn nạn bề bờ bao. V., một nhà văn sống ở vùng này nói. "Phải có chuyện bề tới bề lui mấy cái bờ bao để bòn rút tiền ngân sách chứ." Ông C., một lão nông trồng mai nói.

"Triều cường, bề bờ bao thì họ thông đồng nhau ăn cái phần làm bờ bao mới, còn dân thì ề cổ ra gánh nợ ngân hàng."

Theo những người trồng mai ở miệt quận 9-Thủ Đức, những đợt triều cường ngập lụt bánh xe vừa qua làm mai chết hơn 70%. Nhưng có người hiểu chuyện lại nói. "Mai chết là mai con, mai giá rẻ, chứ mai quý ông coi năm nào cũng có bán đầy đường. Thiếu gì đại gia, năm nào cũng hủ hê rước những cây mai hàng chục triệu đồng về chưng cho hoành tráng ba bữa Tết".

Trong những năm gần đây, thị trường hoa mai tết ngày càng mở rộng. Chuyện các đại gia ở Hà Nội-Hải Phòng, "lây bệnh" mê tín hoa - mai-hoa - hên ngày Tết không còn là chuyện hiếm. Một người hiểu chuyện nói. "Nhiều sếp lớn từ miền Nam ra Bắc, không có chuyện thiếu cây mai ngày Tết ở nhà riêng được. Linh lác cũng ăn theo mua mai về chơi, thành ra có khi người bình thường tìm mua một vé máy bay, vé tàu về ăn Tết không ra, chứ mai thì vô tự"

Đạo một vòng nghe ngóng chuyện cây mai trước Tết, ai cũng thấy là cây mai tuy vô tư, nhưng từ cái sắc vàng rực rỡ của loài cây này, người ta nhận ra hai mặt tương phản giàu nghèo của đời sống người Saigon hôm nay. Một nông dân trồng mai như anh M., ở quận chín, không biết làm cách nào để trả nợ ngân hàng vì mai của vườn anh chỉ còn lại hai trăm gốc đủ tiêu chuẩn bán Tết. Khi nào mai lên giá như giá vàng anh mới có hy vọng. Còn một người chạy ba gác thường đậu ở các chợ hoa mỗi năm thì tâm sự. "Tôi mong cho nhà vườn họ trúng mùa bán mai, họ có cơm tôi cũng có cháo. Vớt vát cú chót trước khi dẹp xe, bỏ nghề."

Đa phần các tay chơi mai ở Saigon đều coi chuyện mai nở sung, nở đúng Tết, nở lâu tàn làm việc hệ trọng, can dự đến số phận chính họ và gia đình cũng như toàn bộ chuyện cơ nghiệp làm ăn trong cả năm.

Mai chỉ là một loài cây ra hoa, tuy đẹp rực rỡ trong ngày xuân, nhưng bị dí cho một bồn phận phải "phù hộ-độ trì" cho kẻ làm ăn, mà thường là dân làm ăn bất chính, bọn tham quan ô lại mới mê tín đến bất kể. Thiệt là tội nghiệp thay cho Mai!

Trần Tiến Dũng